

Anonimizētā versija

Tulkojums

C-247/23 – 1

Lieta C-247/23 [*Deldits*] ¹

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu

Iesniegšanas datums:

2023. gada 18. aprīlis

Iesniedzējtiesa:

Fővárosi Törvényszék (Ungārija)

Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:

2023. gada 29. marts

Prasītāja puse:

VP

Atbildētāja:

Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság

Fővárosi Törvényszék (Galvaspilsētas Budapeštas tiesa, Ungārija)

[..]

Prasītāja puse:

VP [..] Budapešta (Ungārija) [..]

[..]

Atbildētāja:

Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság
(Migrācijas policijas Valsts galvenā pārvalde, Budapešta, Ungārija) [..]

[..]

Pamatlietas priekšmets: administratīvā prasība par patvēruma meklētāju reģistra uzturēšanu

¹ Šis lietas nosaukums ir izdomāts. Tas neatbilst neviena lietas dalībnieka reālajam personvārdam vai nosaukumam.

NOLĒMUMS

Iesniedzējtiesa ierosina iesniegt Eiropas Savienības Tiesā lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu par Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2016/679 (2016. gada 27. aprīlis) par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ Direktīvu 95/46/EK (turpmāk tekstā – “Vispārīgā datu aizsardzības regula”) 16. panta interpretāciju.

Iesniedzējtiesa uzdod Eiropas Savienības Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

1. Vai Vispārīgās datu aizsardzības regulas 16. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka iestādei, kas saskaņā ar valsts tiesību aktiem ir atbildīga par reģistriem, saistībā ar attiecīgās personas tiesību īstenošanu ir pienākums labot iestādes reģistrētos personas datus par šīs personas dzimumu, ja šie dati ir mainījušies pēc to ievadīšanas reģistrā un šī iemesla dēļ neatbilst Vispārīgās datu aizsardzības regulas 5. panta 1. punkta d) apakšpunktā noteiktajam precizitātes principam?
2. Ja uz pirmo prejudiciālo jautājumu tiek sniegta apstiprinoša atbilde, vai Vispārīgās datu aizsardzības regulas 16. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka personai, kas lūdz labot datus par savu dzimumu, ir pienākums iesniegt pierādījumus, lai pamatotu savu lūgumu labot datus?
3. Ja uz otro prejudiciālo jautājumu tiek sniegta apstiprinoša atbilde, vai Vispārīgās datu aizsardzības regulas 16. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka pieteikuma iesniedzējam ir pienākums pierādīt, ka tam ir veikta dzimuma maiņas operācija?

[..] [Valsts procesuālo tiesību apsvērumi]

Pamatojums

- 1 Šī administratīvā tiesa, izskatot lietu par patvēruma reģistra uzturēšanu, pamatojoties uz LESD 267. pantu, lūdz Eiropas Savienības Tiesai (turpmāk tekstā – “Tiesa”) sniegt Savienības tiesību normu interpretāciju, kas nepieciešama, lai atrisinātu strīdu pamatlietā.

Strīda priekšmets un attiecīgie fakti

- 2 Prasītāja puse ir persona, kurai ir Irānas pilsonība un kura 2014. gadā Ungārijā tika atzīta par bēgli. Šajā tiesvedībā minētā persona kā bēgšanas iemeslu norādīja savu transseksuālo statusu, un tās iesniegtās psihiatrijas un ginekoloģijas speciālistu izziņas apstiprināja prasītāja puses, kura ir dzimusi kā sieviete, transseksuālo identitāti. Pēc atzīšanas par bēgli prasītāja puse tika iekļauts patvēruma meklētāju reģistrā kā sieviete.

- 3 Iesniedzējtiesa norāda, ka patvēruma meklētāju reģistrs ir paredzēts to fizisko personu identifikācijas datu (tostarp dzimuma) reģistrēšanai, kuras ir atzītas par bēgļiem, un ka kompetentā patvēruma iestāde saglabā šos datus līdz pat 25 gadiem pēc šādas atzīšanas izbeigšanās.
- 4 Prasītāja puse 2022. gadā, atsaucoties uz Vispārīgās datu aizsardzības regulas 16. pantu, iesniedza atbildētājai lūgumu labot patvēruma meklētāju reģistrā norādīto dzimumu uz vīriešu dzimumu un mainīt arī vārdu. Tiesvedības laikā prasītāja puse iesniedza medicīnas speciālistu izziņas, kuras jau bija iesniegtas iepriekš. Atbildētāja ar 2022. gada 11. oktobra lēmumu šo pieteikumu noraidīja [..]. Saskaņā ar šī lēmuma pamatojumu prasītāja puse nav pierādījusi, ka tai ir veikta dzimuma maiņas operācija, un iesniegtie dokumenti apstiprināja tikai transseksualitāti, nevis to, ka ir notikusi dzimuma maiņa.
- 5 Prasītāja puses celtajā administratīvajā prasībā tā lūdz iesniedzējtiesu atcelt šo lēmumu. Tā apgalvo, ka konceptuāli transseksualitāte nozīmē dzimuma maiņu un ka iesniegtie medicīniskie dokumenti apstiprina, ka ir notikusi dzimuma maiņa. Prasītāja puse atsaucas uz Eiropas Cilvēktiesību tiesas (ECT) judikatūru, jo īpaši spriedumiem lietās *A. P., Garçon* un *Nicot* pret Franciju (prasības Nr. 79885/12, 52471/13 un 52596/13) un *S. V.* pret Itāliju (prasība Nr. 55216/08), un apgalvo, ka dzimuma maiņai nav nepieciešama operācija. Prasītāja puse norāda, ka identificē sevi kā vīrieti, ka saskaņā ar medicīniskām izziņām viņa izskats atbilst vīriešu dzimumam un ka šajās izziņās viņa diagnozei ir piešķirts Starptautiskā slimību klasifikatora kods F64.0, kas atbilst transseksuālismam.
- 6 Atbildētāja lūdz noraidīt administratīvo prasību, jo, pēc tās uzskata, prasītāja puse nav iesniegusi nevienu publisko vai medicīnisko dokumentu, kas apliecinātu dzimuma maiņu.

Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu pamatojums un lietas dalībnieku argumenti

- 7 Iesniedzējtiesa uzskata, ka, lai taisītu spriedumu, ir nepieciešama Vispārīgās datu aizsardzības regulas 16. panta interpretācija.
- 8 Pēc prasītāja puses uzskata, viņam būtu jāpiešķir “koriģēšanas” iespēja. Tiesvedības kontekstā neesot lietderīgi pieprasīt no personām, kas iesniedz pieteikumu saskaņā ar Vispārīgās datu aizsardzības regulas 16. pantu, pārmērīgi daudz pierādījumus, jo īpaši apliecinājumu, ka ir veikta medicīniskā procedūra dzimuma maiņai. Šāda prasība būtu pretrunā ECT judikatūrai un pārkāptu Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 1. pantu (tiesības uz cilvēka cieņu), 3. pantu (tiesības uz fizisko un garīgo neaizskaramību) un 7. pantu (tiesības uz privātās un ģimenes dzīves neaizskaramību), kā arī Hartas 52. panta 3. punktā noteikto līdzvērtības principu pamattiesību aizsardzības jomā. Prasītāja puse norāda, ka vairākas dalībvalstis (Zviedrija, Dānija, Malta, Īrija, Beļģija, Grieķija un Portugāle) dzimuma juridisko atzīšanu balsta uz transseksuālās personas deklarāciju.

- 9 Pēc atbildētājas domām, prasītāja puse nav pilnībā izpildījusi lūgumu novērst trūkumus, jo nav iesniegts neviens publisks vai medicīnisks dokuments, kas apliecinātu dzimuma maiņu.

Atbilstošās tiesību normas

- 10 Vispārīgās datu aizsardzības regulas 16. pants:

“Datu subjektam ir tiesības panākt, lai pārzinis bez nepamatotas kavēšanās labotu neprecīzus datu subjekta personas datus. Ņemot vērā apstrādes nolūkus, datu subjektam ir tiesības panākt, lai nepilnīgi personas dati tiktu papildināti, tostarp sniedzot papildu paziņojumu.”

- 11 *A menedékjogról szóló 2007. évi LXXX. törvény* (2007. gada Likums LXXX par patvēruma tiesībām, turpmāk tekstā – “Likums par patvēruma tiesībām”) 81. pants

“Patvēruma jautājumos kompetentā iestāde ar patvēruma jautājumiem saistītajā reģistrā apstrādā bēgļu, alternatīvās aizsardzības saņēmēju, pārmitināšanas shēmas izmantotāju (“befogadott”), pagaidu aizsardzības saņēmēju (“menedékes”), kā arī personu, kas lūdz starptautisko aizsardzību, un personu, uz kurām attiecas Dublinas procedūra (turpmāk tekstā kopā – “personas, uz kurām attiecas šis likums”) personas datus, informāciju par to uzturēšanos, palīdzību un atbalstu, uz ko tām ir tiesības, kā arī par jebkādām turpmākām izmaiņām, lai:

- a) pārbaudītu, vai tām ir bēgļa, alternatīvās aizsardzības saņēmēja, pagaidu aizsardzības saņēmēja vai pārmitināšanas shēmas izmantotāja statuss, un nodrošinātu, ka viņiem ir tiesības izmantot no šī statusa izrietošās tiesības;
- b) pārliecinātos, ka tām ir tiesības uz palīdzību un atbalstu, kā noteikts šajā likumā un citos tiesību aktos;
- c) veiktu personas identifikāciju;
- d) izvairītos no procedūru dublēšanās un
- e) noteiktu, vai pieteikums nav iesniegts vairākkārt.”

- 12 Likuma par patvēruma tiesībām 82. panta f) punkts

“Šajā nodaļā par fizisko personu identifikācijas datiem uzskata šādus personu datus, uz kuriem attiecas šis likums:

[..]

- f) dzimums;”

- 13 Likuma par patvēruma tiesībām 83. panta 1. punkta a) apakšpunkts

“Patvēruma meklētāju reģistrā ietver šādus datus par personām, uz kurām ir attiecināms šis likums:

a) fizisko personu identifikācijas dati;”

14 Likuma par patvēruma tiesībām 83./A panta 5. punkts

“Patvēruma jautājumos kompetentās iestādes pienākums ir *ex officio* dzēst ierakstus, kas ir pretrunā noteikumiem, labot nepareizos ierakstus un aizstāt izlaistos ierakstus tās uzturētajā oficiālajā reģistrā.”

Prejudiciālo jautājumu pamatojuma izklāsts

- 15 Ņemot vērā iepriekš minēto, ir jāierosina prejudiciāla tiesvedība, lai noskaidrotu precīzus nosacījumus, ar kādiem datu subjektam tiek piešķirtas Vispārīgās datu aizsardzības regulas 16. pantā paredzētās tiesības labot reģistrētos datus attiecībā uz tā dzimumu.
- 16 Tiesai uzdotie prejudiciālie jautājumi ir būtiski, jo, lai gan piemērojamajā Ungārijas tiesību aktā, proti, Likumā par patvēruma tiesībām, kopumā ir ietverti noteikumi par reģistrēto datu izmaiņu apstrādi un kļūdainu ierakstu labošanu, šajā tiesību aktā nav reglamentēta ne procedūra, ne prasības attiecībā uz dzimuma maiņu un no tās izrietošo vārda maiņu, kas rodas šajā sakarā. *Alkotmánybíróság* (Konstitucionālā tiesa, Ungārija) 2018. gada 27. jūnija spriedumā Nr. 6/2018 atzina, ka pastāv pretkonstitucionāla situācija bezdarbības rezultātā, pārkāpjot II pantu (cilvēka cieņas neaizskaramība) un XV panta 2. punktu (diskriminācijas aizliegums), *Magyarország Alaptörvénye* (Ungārijas Pamatlikums), kas izriet no tā, ka likumdevējs nav reglamentējis dzimuma un vārda maiņas procedūru personām, kurām nav Ungārijas pilsonības un kuras likumīgi dzīvo [Ungārijā], lai gan šāda iespēja ir piešķirta Ungārijas pilsoņiem. *Alkotmánybíróság* mudināja Ungārijas Nacionālo asambleju īstenot savu likumdošanas funkciju vēlākais līdz 2018. gada 31. decembrim. ECT 2020. gada 16. jūlija spriedumā lietā *Rana* pret Ungāriju (prasība Nr. 40888/17) arī atzina, ka ir pārkāpts Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 8. pants, jo Ungārija personai, kas atzīta par bēgli, nav nodrošinājusi iespēju izmantot seksuālās piederības juridiskās atzīšanas procedūru. Neraugoties uz iepriekš minētajiem tiesu nolēmumiem, Ungārijas tiesību aktos joprojām nav ietverti nepieciešamie noteikumi tiesvedības uzsākšanai.
- 17 Iesniedzējtiesa arī norāda, ka pēc iepriekš minētā sprieduma lietā *Alkotmánybíróság* Ungārijas valstspiederīgajiem vairs netiek piešķirta iespēja juridiski atzīt dzimuma maiņu, un līdz ar to iesniedzējtiesa nevar novērst tiesību robu, pēc analogijas piemērojot noteikumus, kas attiecas uz Ungārijas valstspiederīgajiem. Arī pati prasītāja puse norādīja uz Ungārijas tiesību aktu trūkumu un šī iemesla dēļ savu administratīvo pārsūdzību pamatoja tieši ar Vispārīgās datu aizsardzības regulas 16. pantu.

- 18 Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, lai atrisinātu strīdu pamatlietā, ir jānosaka, vai, pamatojoties uz Vispārīgās datu aizsardzības regulas 16. pantu kā tieši piemērojamu Savienības tiesību normu, atbildētājam var tikt uzdots labot tās reģistrā iekļautos datus par dzimumu, un, ja tas tā ir, kādi pierādījumi šim nolūkam ir jāiesniedz personai, kas lūdz labot šos datus.

[..] [Valsts procesuālo tiesību apsvērumi]

Budapešta, 2023. gada 29. marts.

[..] [Paraksti]

DARBBA VERSIJA